

“YÖN GÖSTERİCİ OLMAK İSTİYORUZ”

Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD), yeni ilaçlara erişimi artırmak ve sağlık sektöründeki sorunlara çözüm üretmek için çalışmalarını sürdürüyor. Birçok uluslararası ilaç üreticisinin Türk şirketleriyle ortaklıklar kurduğunu dile getiren AİFD Genel Sekreteri Dr. Ümit Dereli, sektöre çekilecek uluslararası yatırımların, yenilikçi ürünler, Ar-Ge ve ileri teknoloji açısından gelişimin anahtarı olacağını kaydediyor.

Ceren Oral / coral@ekonomist.com.tr

Türkiye'nin sağlık alanında attığı adımlar ilaç sektöründe de önemli gelişmelere ve ilerlemelere neden oluyor. Bu gelişme ve ilerleme sürecinde, ithalatı azaltıp yerli üretimi artırmak için başlatılan girişimler de çok önemli. Ar-Ge modelinin ön plana çıkmasının ve yerelleşmedeki gelişmelerin, Türk ilaç sektörünün daha da ilerlemesine katkıda bulunacağı düşünülüyor. Ar-Ge çalışmaları yapan araştırmacı ilaç şirketleri de küresel ölçekteki çalışmalarıyla sektörü büyütüyor. Bu noktada araştırmacı ilaç şirketlerini çatısı altında toplayarak çalışmalarına destek vermek, sağlık sorunlarına karşı çözümler üretmek, teknolojiye ve yenilikçi ürünlere ulaşımı artırmak ve sağlık alanında etik ve şeffaf bir ortam oluşturmak amacıyla 2003'te kurulan Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD)

önemli bir oyuncu konumunda bulunuyor. 38 çokuluslu araştırmacı ilaç şirketini temsil eden AİFD, hazırladığı raporlar ve yayınladığı araştırma sonuçlarıyla sektörün büyümesine katkıda bulunuyor. Türkiye'nin dünyanın önde gelen ilaç pazarlarından birine sahip olduğunu söyleyen AİFD Genel Sekreteri Dr. Ümit Dereli, ilaca erişimin artması gereği göz önüne alındığında bu piyasanın önümüzdeki yıllarda da büyümeye devam edeceğini kaydediyor. Araştırmacı ilaç şirketlerinin bütçelerinin ortalama yüzde 15-20'sini Ar-Ge faaliyetlerine harcadığını ve bu oranın birçok sektörden çok daha yüksek olduğunu ifade eden

Ümit Dereli'ye göre, sektörde yenilikçiliğin hızlanması ve sürdürülebilir kılınması için Ar-Ge ve ileri teknoloji odaklı yatırımların nicelik ve nitelik açısından artması gerekiyor. "Türk ilaç sektörüne çekilecek uluslararası yatırımlar, Ar-Ge ve ileri teknoloji açısından gelişimin de anahtarı olacak" diyen Ümit Dereli'yle ilaç sektörünü, ilaç geliştirme süreçlerini ve bu alandaki yenilikçi ürünlerin artması için yapılması gerekenleri konuştuk:

AİFD'NİN VİZYONU

Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD), Türk insanının yeni ve orijinal ilaçlara erişimini sağlamak ve ülkemizde sağlık sorunlarına etkin çözümler bulunmasına katkıda bulunmak amacıyla 2003'te kuruldu. İstanbul'daki merkezimiz ve Ankara'daki temsilciliğimiz

aracılığıyla faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Faaliyetlerimizin merkezinde, ülkenin sağlık sektörüne çözüm ortağı olma vizyonu yatıyor. Bunu da kapsamlı bilgi birikimi ve yenilikçi tedavi önerilerini paylaşarak yapıyoruz. Türk tıbbında yenilikçi ürünlere, teknoloji ve bilgiye erişimi artırması ve sağlık alanında etik ve şeffaf bir ortamın oluşturulması için

çalışarak sağlık sektörüne katkıda bulunuyoruz.

38 ŞİRKET

AİFD, 38 çokuluslu araştırmacı ilaç şirketini temsil ediyor. Araştırmacı ilaç şirketleri on binlerce bilim insanının yıllar boyu süren araştırmaları eşliğinde yeni ilaç ve tedavileri keşfetmek için çalışan

şirketler anlamına geliyor. Söz konusu şirketler kaynak, teknoloji ve çalışma ortamı sunarak yeni tedavilerin üretilmesine katkıda bulunuyor.

DERNEK NE YAPIYOR?

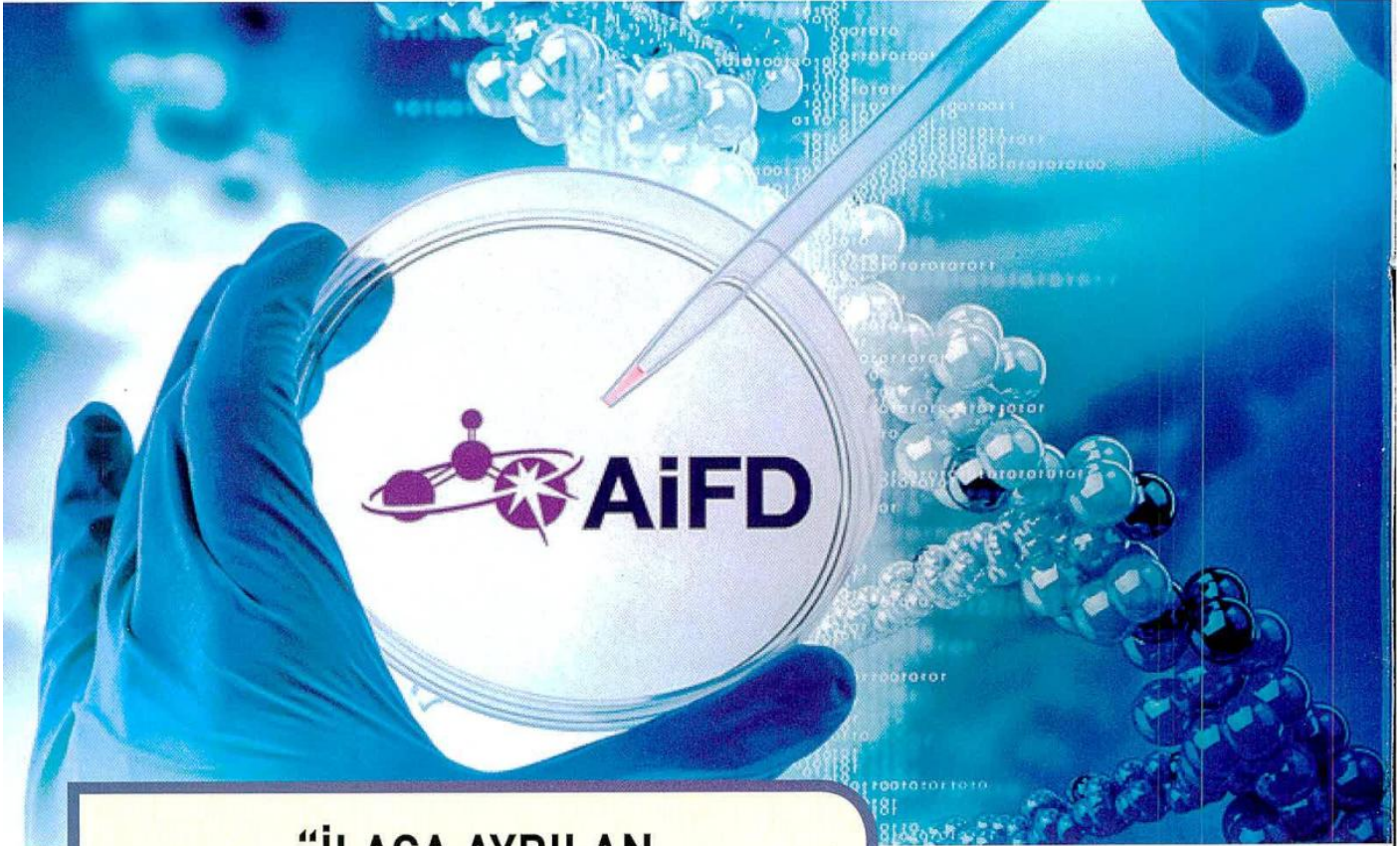
Sağlık insanlığın en temel ihtiyaçları ve yaşamsal öncelikleri arasında yer alıyor. İlaçlar da bu ihtiyaçları ve öncelikleri yerine getirmek için en hızlı ve verimli araçlar olarak öne çıkıyor. İnsan yaşamına sağlık katan ilaçların üretimi ve bu ilaçlara herkesin erişimini sağlamak ilaç sektörünün amaçlarının başında geliyor. AİFD olarak yeni ve orijinal ilaçlara erişimi artırmaya ve Türkiye’de sağlık sektöründe yaşanan önemli sorunlara etkin çözümler üretmeye odaklanıyoruz. Hazırladığımız raporlar ve yayımladığımız araştırma sonuçlarıyla sektörün büyümesine ve sektörün ürettiği değerlere erişim olanaklarını artırma çalışmalarına katkıda bulunuyoruz. Bu yöndeki çalışmalarımızı geliştirerek sürdürüyoruz.

YENİ RAPOR

Son olarak Türkiye’deki fikir tartışmalarının bilgi ve veri içeriğini artıracak çalışmalar yapan **Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)** ile ortaklaşa yürüttüğümüz ‘İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi Raporu’nu yayınladık. İlaç sektöründe istenen gelişmeyi sağlayabilmek için yerli ve yabancı yatırımlara ihtiyaç bulunuyor. Bu yatırımları desteklemek ve uygun ortamı sağlamak için kamu-özel sektör iş birliğini olabilecek en verimli şekilde tesis etmemiz gerekiyor. Raporumuz, bu doğrultuda atılacak somut adımlara rehberlik edecek.

SEKTÖRÜN SON DURUMU

Türkiye, bugün dünyanın önde

“İLACA AYRILAN AR-GE PAYI YÜKSEK”

İlaç sektörünün önemli bir büyüme ivmesine sahip olduğunu belirten AİFD Genel Sekreteri Dr. Ümit Dereli, bu noktada araştırmacı ilaç şirketlerinin bu konudaki çalışmalarına önemli bütçeler ayırdığının altını çiziyor. Bu firmaların bütçelerinin ortalama yüzde 15-20'sini araştırma ve geliştirme faaliyetlerine harcayan firmalar olduğunu söyleyen AİFD Genel Sekreteri Dr. Ümit Dereli, bu açıdan bakıldığında yüzde 15-20'lik bu oranın elektronik, havacılık veya

otomotiv gibi yüksek teknolojiye bazı sektörlerden çok daha yüksek olduğunu dile getiriyor. “Avrupa İlaç Endüstrileri ve Birlikleri Federasyonu’nun (EFPIA) yaptığı son araştırmalara göre, yeni bir molekülün keşfi ve geliştirilerek ilaç haline getirilmesi sürecinin ortalama maliyeti yaklaşık olarak 900 milyon Euro’ya ulaşıyor” diyen Ümit Dereli, bu rakamın sektörünün ilerleme ve gelişme potansiyelini de yansıttığını söylüyor.

gelen ilaç pazarlarından birine sahip. İlaç piyasası yaklaşık 8 milyar dolar seviyesinde bulunuyor. Ülkemizin artan nüfusunun sağlık ihtiyaçlarını ve toplumun daha geniş kesimlerinin ilaca erişiminin artması gereğini göz önüne aldığımızda bu piyasanın önümüzdeki yıllarda da büyümeye devam edeceği açık. Türkiye’nin son yıllardaki başarılı ekonomik performansı pek çok sektörde olduğu gibi ilaç sektörünün de gelişimini olumlu etkiliyor. Pazarın sunduğu fırsat ve potansiyeller pek çok uluslararası ilaç üreticisini Türk şirketleriyle ortaklıklar kurmaya teşvik ediyor. Özellikle jenerik ilaç şirketlerinde son birkaç yılda yoğun bir satın alma ve birleşme dalgasına tanık

YENİ RAPORDAN ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR

1. Türkiye, yapısal reformlarla kurgulanmış sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisine odaklanılmalı.

2. Büyüme ve sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, yeni teknolojiler sayesinde pozitif dönüşüyor. Niteliği yükseltecek ve ileri teknoloji ihracatı artıracak yeni teknolojilerin transferi ve difüzyonunu odak alan sanayi politikası çerçevesi belirlemeli.

3. Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisinin en önemli bileşeni, teknolojik sıçramayı gerçekleştirerek üretim ve ihracatta ileri teknolojinin

payını hızla arttırmak olmalı.

4. İlaç sektörü ileri teknoloji bir sektör olarak ihracatta teknolojik sıçrama için önem taşıyor. Ayrıca diğer ileri teknoloji sektörlerden farkı, biyoteknolojinin Türkiye'ye transferi ve yayılması için hızlandırıcı sektör olabilme özelliğinde yatıyor.

5. İlaç sektörünün bu potansiyelinden faydalanabilmenin yolu etkin çalışan ekosistem tasarımı ve rekabetçi yatırım ortamından geçiyor. Teknolojik dönüşüm için yerli ve yabancı özel sektör yatırımlarının artışı büyük önem taşıyor.

olundu. Bugün gelinen noktada ilaç sektörünün belli bir sanayi tabanının oluştuğunu, iç pazardan çok daha fazlasına yetecek üretim kapasitelerinin bulunduğunu ve ciddi bir büyüme hamlesinin eşliğinde olduğunu söyleyebiliriz.

İLAÇ HARCAMALARI

Kamu sağlık harcamaları ile ilaç harcamalarını karşılaştırmak ve oranlamak güç olsa da Türkiye'de toplam ilaç harcamalarının genel sağlık harcamalarına bilinen oranının OECD metodolojisine dayanarak yapılan ulusal sağlık hesaplarına göre yüzde 25 civarında olduğunu biliyoruz. Bu oran, OECD ölçütlerine göre yüksek görünüyor. Türkiye'deki kamu sağlık harcamalarının oranı toplam

sağlık harcamalarına göre son dört yılda yüzde 41,2 oranında artmasına karşın Türkiye, kişi başına düşen yıllık kamu sağlık harcamasında 232 dolarla OECD ülkeleri arasında en az sağlık harcamasıyla Meksika'dan sonra ikinci sırada yer alıyor. OECD ülkeleri arasında kişi başına kamu sağlık harcaması en yüksek olan ülkeler ise 5 bin 360 dolarla Lüksemburg ve 4 bin 512 dolarla Norveç. OECD ülkelerinin ortalama kamu sağlık harcaması ise 2 bin 23 dolar düzeyinde seyrediyor.

YENİLİĞE İHTİYAÇ OLAN ALANLAR

Yenilikçi ilaçlar, insanların yaşam kalitelerini yükseltirken yaşam sürelerini de uzatıyor. Ancak

topluma tek katkılarının bundan ibaret olduğu söylenemez. Bu ilaçların doğru ve yerinde kullanılması çalışanların işlerini yapmasına olanak sağlıyor; sakatlıkları, ameliyatları, hastanede yatarak tedavileri azaltıyor. Hastalığın tedavisi için yapılan harcamayı düşürüyor. Sağlık hizmetlerinin kalitesini yükseltirken maliyetini düşürüyor. Bunun yanı sıra ilaç endüstrisinin gelişmesine ve güçlenmesine katkıda bulunuyor, yatırımları artırıyor. Yenilikçi ilaçlar her bakımdan toplum için değer yaratıyor.

AİFD'DEN ÖNERİLER

Dernek olarak ilaç sektörünün yenilikçilik motorunun, Ar-Ge olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle sektörde yenilikçiliğin hızlanması ve sürdürülebilir kılınması için Ar-Ge ve ileri teknoloji odaklı yatırımların nicelik ve nitelik açısından artması gerekiyor. Türk ilaç sektörüne çekilecek uluslararası yatırımlar, Ar-Ge ve ileri teknoloji açısından gelişimin de anahtarı olacak. Zira ilaç ve dolayısıyla sağlık hizmetleri bilimsel verilerin paylaşımı ve söz konusu verilere erişim imkânlarının çoğalmasıyla gelişir. Bu konuda yakın zamanda lanse ettiğimiz ve edeceğimiz ihracat ve Ar-Ge raporlarıyla sektöre yön gösterici olmayı hedefliyoruz. Yatırım ortamının daha da iyileştirildiği, şeffaf ve öngörülebilir politikaların uygulandığı, yenilikçiliğin teşvik edildiği, fikri mülkiyet haklarının uluslararası düzeyde korunduğu bir Türkiye, bu bakımdan daha güçlü ve şanslı bir konuma sahip hale gelecek. Uzun vadeli doğru stratejilerin uygulanmasıyla Türk ilaç sektörü uluslararası rekabet gücü yüksek bir endüstriye sahip olabilecek ve potansiyellerini değerlendirebilecek. ■

“ÇOK SAYIDA UMUT VADEDEN ÇALIŞMAMIZ VAR”

Dünyanın önde gelen yenilikçi ve araştırmacı ilaç şirketlerinden biri olan AstraZeneca, 17 ülkede üretim yapıyor. Global düzeyde yılda ortalama 5,6 milyar dolar araştırma ve geliştirme yatırımı gerçekleştirdiklerini belirten AstraZeneca Türkiye Ülke Başkanı Dr. Pelin Eriştiren İncesu, bugüne kadar meme ve prostat kanseri tedavisinde onkoloji alanında edindikleri tecrübeyi, şimdi akciğer ve yumurtalık kanseri tedavileriyle buluşturduklarını söylüyor. “Türkiye’de de ilerleyen dönemlerde bu tedavileri hekimlerin ve hastaların hizmetine sunacağız” diye konuşuyor.

AstraZeneca, kalp ve damar hastalıkları, solunum yolu hastalıkları, diyabet, onkoloji ve ruh sağlığı hastalıkları alanlarında geliştirdiği ilaçlarla öne çıkan bir şirket.

AstraZeneca Türkiye Ülke Başkanı Dr. Pelin Eriştiren İncesu, şirketin yenilikçilik gündemini ve önümüzdeki

dönemde hangi alanlarda ne tür yeni ilaçları sektörlle buluşturacaklarını şöyle anlattı:

AstraZeneca’nın bugüne kadar ortaya koyduğu en yenilikçi ürünlerden bahsedebilir misiniz?

Kalp ve damar hastalıkları, solunum yolu hastalıkları, diyabet,

onkoloji ve ruh sağlığı hastalıkları alanlarında hastaların hayatına değer katıyoruz. Dünya çapında maalesef her yıl kardiyovasküler sebeplerle 17 milyon kişinin hayatını kaybettiğini ve bunun da dünyada 1 numaralı ölüm sebebi olarak ön plana çıktığını biliyoruz. Biz de bu önemli sağlık sorunu üzerinde yoğun olarak çalışıyor, dünya çapında kardiyovasküler alanda bilim adamları ile hipertansiyon, akut koroner sendrom ve kolesterol tedavisinde yenilikçi ilaçların geliştirilmesine öncülük ediyoruz. Mevcut ürün portföyümüzün yanı sıra kardiyovasküler alanda yeni tedavi alternatifleri konusunda araştırmalar ve yatırımlar yapmaya devam ediyoruz. Kalp ve damar hastalıklarının yanı sıra, diyabet hastalarının hayatında değer yaratmak, onların karşılanmamış

HANGİ İLAÇLARA İHTİYAÇ VAR?

YAŞAM KALİTESİ Özellikle kanser tedavisi alanında yenilikçi ürünlerin geliştirilmesiyle mevcut tedavi seçeneklerinin etkililik ve güvenlilik anlamında sunduğu medikal sonuçların, daha ileri seviyelere taşıyabilmenin mümkün olduğunu görüyoruz. Buna ek olarak sadece en temel tedavilerle sürecin yürütüldüğü, hastanın farklı bir tedavi seçeneğine erişiminin mümkün olmadığı noktada, bu yenilikçi tedavilerle hastanın yaşam süresinin uzatılabildiğine ve yaşam kalitesinin ciddi şekilde artırıldığına da tanıklık ediyoruz.

"HEYECAN VERİYOR" Onkoloji alanında yenilikçi tedavilerle sağlanan bu değer, bir insan ve hekim olarak bana büyük heyecan veriyor ve inanıyorum ki hastalar ve yakınları için de çok büyük anlam ifade ediyor. Onkoloji ve immunoonkoloji

alanlarında bu ihtiyaca yönelik yenilikçi yaklaşımda, bir sonraki basamak ise hepimizin son günlerde sıkça duyduğu ve ülkemizde de farklı enstitüler bünyesinde çalışmalarına başlanmış olan "kişiye özel" tedavilerin geliştirilmesi olacak.

YAŞLANAN NÜFUS Kronik hastalık tedavileri, onkoloji ve immunoonkoloji alanlarına ek olarak, tüm dünya genelinde yaşlanan nüfus göz önüne alındığında, özellikle diyabet ve hipertansiyon gibi yaşam stili kontrolü ile hastalığın seyrine müdahale edilmesinin mümkün olmadığı alzheimer gibi yaşa bağlı sinir sistemi hastalıkları ve benzeri yaşlanmayla ilişkili kas iskelet sistemi hastalıklarının tedavisinde kullanılabilecek yenilikçi ürünlerin geliştirilmesine de büyük ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz.

İhtiyaçlarına çözüm üretmek için de uzun dönemli yenilikçi adımlar atıyoruz. 2010 yılı sonunda saha çalışması tamamlanan, TURDEP-II (Türkiye Diyabet Prevalans) çalışmasına göre Türkiye'de 7 milyon üzerinde diyabetli yaşıyor ve diyabet vakalarının 12 yıllık artış oranı yüzde 90'ın üzerinde yer alıyor. Diyabet tedavisine yeni ufuklar açan molekül sınıflarındaki yenilikçi ürünlerimizi biz de sağlığın hizmetine sunmuş durumdayız. AstraZeneca olarak 40 yılı aşkın deneyimimiz ve güçlü ürün grubumuz ile solunum hastalıkları için yenilikçi ilaçlar geliştirme konusunda da güçlü bir geçmişe sahibiz. Aynı zamanda, yenilikçi tedavilere öncülük ettiğimiz alanlardan en önemlisi olan kanser tedavisinde, "hastaya özel" ve sadece kemoterapi veya hiçbir tedavi alternatifi olmayan alanlarda ilk kez tedavi sunmayı hedefleyen seçeneklerle kanser hastalarının hayatına daha fazla değer katabilmeyi de amaçlıyoruz. Bugüne kadar meme ve prostat kanseri tedavilerimizle onkoloji alanında edindiğimiz tecrübeyi, şimdi bilimsel ilerlemeler ve yenilikçi üretimin gücü ile harmanlayarak, alanında devrim yaratacak akciğer ve yumurtalık kanseri tedavileriyle buluşturduk ve Türkiye'de de ilerleyen dönemlerde bu tedavileri hekimlerin ve hastaların hizmetine sunacağız.

Sektörde yenilikçi ürün çıkarma konusunda hangi konumdasınız?

Biz AstraZeneca'da yaşama değer katan ilaçları keşfetmek için bilimin sınırlarını zorlamayı amaçlıyoruz. Bilim bizim DNA'mızın bir parçası. Bugün var olan pek çok hastalığın gelecekteki tedavisi, yeni ortaya çıkan veya hala keşfedilmemiş hastalık mekanizmalarının keşfedilmesinde

Söyleşi

saklı. Hastalara hizmet vermenin en iyi yolunun bilime odaklanarak, bu mekanizmaları keşfetmek ve yeni, hedefe yönelik tedaviler geliştirmek olduğuna inanıyoruz. Bu yüzden AR-GE faaliyetleri bizim için çok önemli ve önemli olmaya da devam edecek. Bilimin sınırlarını zorlamak ve kendimizi en iyi şekilde konumlandırmak amacıyla hem küçük molekülleri hem biyolojik ürünleri kapsayan yetkinliklerimizi bir arada kullanmaya çalışıyor, immünoterapileri dahil ediyor ve hastalara seçenek sunabilecek yenilikçi cihazlar geliştiriyoruz. Bu yaklaşımımızı, ilaçları sadece bu ilaçlardan fayda görecektir hastalarla eşleştirmeyi amaçlayan kişiselleştirilmiş sağlık yetkinliklerine güçlü bir şekilde odaklanarak pekiştiriyoruz. AstraZeneca Türkiye olarak 400 kişiye aşkın kadromuzla hastaların hayatlarında anlamlı bir fark yaratacak yenilikçi ilaçların en hızlı biçimde sağlığın hizmetine sunulmasını hedefliyoruz.

Yenilikçi ürünler için yıllık ne kadarlık bir bütçe ayırıyorsunuz?

Dünyanın önde gelen yenilikçi ve araştırmacı ilaç şirketlerinden biri olan, ilaçlarını 100'den fazla ülkede sağlığın hizmetine sunan ve 17 ülkede üretim yapan AstraZeneca'nın global düzeyde yılda ortalama 5,6 milyar dolar araştırma ve geliştirme yatırımı gerçekleştirdiğini söyleyebilirim.

Sağlık sektörünün yenilikçilik konusunda daha iyi performans ortaya koyması için neler yapılması gerekiyor?

TEPAV 2015 İlaç AR-GE Ekosistemi Raporu'na göre, son yıllarda, kamu politikaları ile ilaç sektöründe AR-GE kapsamında

önemli adımlar atılıyor. Gerek ilgili tüm bakanlıkların stratejik adımları gerekse 10. Kalkınma Planı ve Dönüşüm Programları ile geleceğe yönelik olumlu bir çerçeve çiziliyor. Ancak inovasyon ekosistemini oluşturan aktörler ve ortam koşullarının büyük çoğunluğu mevcut olsa da Türkiye, ilaç AR-GE'sinde gerek çıktılar gerek çekilen yatırımlar açısından henüz rekabetçi bir konumda değil. Son yıllardaki küresel eğilimler ve bilimsel yaklaşımlarla değişen iş modelleri Türkiye'ye ilaç AR-GE'sinde konumlanabilmek için fırsat sunuyor. Bu fırsattan yararlanabilmek için ilgili ekosistemi etkileştirecek hızlandırıcı aktör ve mekanizmalara ihtiyaç

“YENİ ENDİKASYONLARI KEŞFETMEYİ AMAÇLIYORUZ”

ÖNCELİKLİ ALANLAR Kardiyovasküler ve metabolik hastalıkların tedavisine öncelik veriyoruz. Ayrıca tromboz, ateroskleroz, dislipidemi, yüksek tansiyon, kalp yetmezliği ve diyabet ile ilgili komplikasyonlar da dahil olmak üzere metabolik bozuklukları olan hastaların yaşamlarını değiştirmeye yardımcı olacak ilaçlar sağlamaya odaklanıyoruz. Yeni tedavilerin geliştirilmesine ve mevcut ilaçlarımızın bilimsel olarak daha iyi anlaşılmasına yatırım yaparak karşılanmamış tıbbi ihtiyaçlar konusunda olası yeni endikasyonları keşfetmeyi amaçlıyoruz.

YENİ TEDAVİ PARADİGMALARI Ayrıca, kalp yetmezliği, diyabet ve kronik böbrek hastalığı için yeni tedavi paradigmaları sunmak üzere, yetkinliklerimizi ve araştırma programlarımızı, yeni yaklaşımları ve rejeneratif ilaçları kapsayacak

şekilde genişletiyoruz. Bunun yanı sıra, 2013 ve 2020 yılları arasında onkoloji alanında 6 yeni ilacı kullanıma sunarak kanser tedavisi paradigmasını yeniden tanımlamayı hedefledik.

4 TEMEL ONKOLOJİ ALANI Yeni nesil ilaçlardan oluşan geniş ürün hattımız ile meme, yumurtalık, akciğer ve hematolojik kanserleri içeren dört temel onkoloji alanına odaklanıyoruz. Aynı zamanda, astım, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) ve idiyopatik pulmoner fibroz (IPF) gibi solunum hastalıklarında yeni kombinasyonlar, biyolojik ürünler ve cihazları kullanarak pek çok yeni ilaç geliştirme aşamasındayız. Ayrıca sedef, psoriatik artrit, gut, sistematik lupus ve romatoid artrit gibi alanlarda da çok sayıda umut vadeden çalışmamız var.

var. Türkiye'nin önümüzdeki dönemde ekonomik hedeflerine ulaşması ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamasının yolu bir yandan inovasyon ekosisteminde gerekli reformları yaparken bir yandan da hızlandırıcı araçları uygulamaya koymaktan geçiyor. Dünyada AR-GE yoğunluğunun en fazla olduğu ve yeni teknolojilerin en hızlı yaygınlaştığı sektörlerden olan ilaç, ileri teknolojiye geçiş sürecinde fırsat olabilecek nitelikte. İlaç AR-GE değer zincirinin ikinci ana aşaması klinik çalışmalar. Tüm dünyada olduğu üzere, ülkemizde de AR-GE'nin temel parçası olarak nitelendirilebileceğimiz klinik çalışmaların sayısının büyük bir

ivme ile artırılması gerektiğine inanıyoruz.

İlaç sektöründe özellikle hangi alanlarda daha fazla yenilikçi ürünlere ihtiyaç var?

Bu sorunun cevabı aslında tüm insanlığı ilgilendiriyor. Bir hekim olarak, tüm hastalıkların tedaviye değer olduğu görüşündeyim ve

tüm ilaç sektörünün de hastaları en iyi tedavilerle buluşturabilme gayesiyle çalıştığına inanıyorum. Bundan 5 - 10 yıl öncesine kadar, ilaç sektöründe ve genel olarak sağlık sektöründe temel hedef diyabet, hipertansiyon ve KOAH gibi kronik hastalıkların tedavi edilmesi ve kontrol altına alınmasıydı fakat günümüzde bu hastalıkların yalnızca ilaç tedavileri ile kontrol altına alınmayacağı ve hastaların yaşam stili tercihlerinin, beslenme ve spor gibi alışkanlıklarının yani hastaların tedavi sürecine katkılarının ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu da gördük. Bunun yanında halen bu alanda mevcut tedavi yaklaşımlarını daha da farklılaştıracak örneğin KOAH tedavisinde biyolojik tedaviler veya diyabet tedavisinde etki mekanizması farklı yenilikçi ürünler gibi örnekleri görmekteyiz ve bu bizlere kronik hastalıkların tedavisinde yenilikçi yaklaşımın gelecek dönemde de devam edeceğini açıkça işaret ediyor. Diğer yandan, bugün tıbbi tedavilerde geldiğimiz noktada, tedavinin halen mümkün olmadığı veya hastanın sınırlı sayıdaki belirli tedavi seçenekleri ile yalnızca hayatına devam edebilmesinin mümkün kılındığı, yani tıp bilimi açısından karşılanmamış ihtiyacın çok yüksek seviyede olduğu onkoloji ve immuno-onkoloji alanlarının son 10 yıl içerisinde büyük bir ivme ile odak noktası olduğunu görüyoruz. Bugün dünya genelinde duyurulmuş klinik çalışmalar ve yenilikçi ürün geliştirme raporlarını da incelediğimizde, onkoloji ve immuno-onkoloji alanında çok sayıda yenilikçi tedavinin halen farklı fazlarda denenmeye ve çalışmaya devam ettiğini görmekteyiz. Bu alanda çok daha fazla sayıda yenilikçi tedaviye ihtiyacımız olduğuna inanıyorum. ■

“KLİNİK ÖNCESİ ARAŞTIRMALARA CİDDİ YATIRIM YAPTIK”

3 STRATEJİK MERKEZ

AstraZeneca olarak üç stratejik AR-GE merkezinde çalışma yürütüyoruz: Amerika'da Ulusal Sağlık Enstitüsü ve Johns Hopkins Üniversitesi ortaklığında, İsveç'te Karolinska Enstitüsü ve Medicon Valley ortaklığında ve Birleşik Krallık'ta Cambridge Üniversitesi ve biyobilim topluluğu ortaklığında, toplam 7 bin 500'ün üzerinde bilim insanı çalışıyor.

ŞİRKETLERLE ORTAKLIKLAR

Küçük molekül araştırmalarımızı gerçekleştirdiğimiz Yenilikçi İlaçlar ve Erken Gelişim Birimimiz olan IMED ve protein mühendisliği teknolojileri, biyolojik ürünler ve biyolojik-küçük molekül bileşimleri gibi alanlara odaklanan birimimiz olan MedImmune, bilimdeki yenilikleri ve gelişen teknolojileri keşfetmek üzere çalışmalarını

sürdürüyor. Ayrıca dünyaca ünlü bilim insanları ve akademik kurumlarla iş birliği yaparak kendi yetkinliklerimizi sürekli geliştiriyor ve bilim odaklı şirketlerle ortaklıklar yapıyoruz.

“BİR İLKE İMZA ATTIK”

Türkiye'de 2014 yılında Koç Üniversitesi ile bilimsel liderlik alanında bir ilke imza attık. İmzaladığımız bilimsel iş birliği anlaşması ile kanser, diyabet ve kardiyovasküler hastalıkların tedavisi için ortak klinik öncesi çalışmalar yapılmasını hedefledik ve Türkiye'de klinik öncesi araştırmalara ciddi bir yatırım yaptık. Koç Üniversitesi ile yapılan bu bilimsel iş birliği çerçevesinde hızla ilerleyerek somut adım olarak 2015 yılında başlattığımız “Prostat Kanseri” konusunda ortak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

“YENİ BÜYÜME STRATEJİSİNE İHTİYAÇ VAR”

İlaç Üretim ve İhracat Ekosistemi Raporu sektör açısından önemli bir rapor. Öncelikle sektörün geldiği noktayı değerlendiren değerli veriler içeriyor. Ayrıca yeni yol haritasına dair kritik bir yapılacaklar listesi ortaya koyuyor. Sektörün gerçek potansiyelini hayata geçirebilmesi için de neler yapılması gerektiğine dair çarpıcı saptamaların olduğu raporu **TEPAV** İnovasyon Çalışmaları Program Direktörü Selin Arslanhan Memiş değerlendirdi. Memiş, raporda öne çıkan 6 temel noktayı şöyle paylaştı...

1. “EKONOMİ GÜNDEMİNE DÖNMELİ”

Türkiye ekonomisi, gerek yapısal faktörler gerek üretim ve ihracat kompozisyonundaki değişimle birlikte, son 30 yılda önemli bir dönüşüm geçirdi. Bu süreçte

ekonominin en önemli büyüme kaynağı, kırdan kente göç ile gerçekleşen verimlilik artışları oldu. Günümüzde Türkiye'nin şehirleşme oranı yüzde 75'e yaklaştı. Artık tarımdan hizmetler ve sanayiye işgücü hareketi ile Türkiye'yi

büyütecek verimlilik artışlarını devam ettirebilmek mümkün değil. Bundan sonra göç ile gelen verimlilik artışları ile değil, sektör içi verimlilik artışları ile büyümek gerekiyor. Şimdi Türkiye'nin yapısal dönüşüm ile sektörde verimlilik

artışlarını hedefleyen yeni bir büyüme stratejisine ihtiyacı var. 1980'de 1.500 dolar olan kişi başına milli geliri 10 bin dolara ulaştırmak için yapılması gerekenlerle, 10 bin dolardan 25 bin dolara ulaştırmak için yapılması gerekenler aynı değil. 15 Temmuz darbe girişimi, sonrasında gelen OHAL süreci, son dönemde gerek dünyada gerek Türkiye'de artan güvenlik problemlerine rağmen, Türkiye artık ekonomi gündemine dönmeli ve yapısal reformlarla birlikte kurgulanmış bir sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisine odaklanmalı.

2. "YAPISAL REFORM AJANDASI OLUŞTURMALI"

Son yıllarda büyüme ve sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, yeni teknolojiler sayesinde pozitifte dönüyor. Daha önce sanayileştikçe karbon emisyonları artarken, şimdi yeni teknolojiler hem farklı sektörlerde aynı anda verimlilik artışları sağlamakta hem karbon emisyonlarını azaltmakta. Bu, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere yeni teknolojilerin transferi ve difüzyonunu kolaylaştırıcı bir fırsat sunuyor. Küresel gündem de artık bu konu etrafında şekilleniyor. Türkiye'nin de bu tartışmaların dışında kalmaması ve fırsattan faydalanabilmesi için bir an önce odağını belirleyip yapısal reform ajandasını oluşturması, küresel eğilimlerle uyumlu yeni bir kalkınma ve büyüme stratejisi belirlemesi gerekiyor. Türkiye ekonomisi son 30 yılda düşük teknoloji bir yapıdan orta teknoloji bir yapıya geçiş yaptı. Fakat ileri teknoloji payı hala çok düşük. Şimdi yapılması gereken, hem geleneksel sektörlerde niteliği yükseltecek hem ileri teknoloji ihracatı artıracak yeni teknolojilerin transferi ve difüzyonunu odak alan bir sanayi politikası çerçevesi belirlemek.

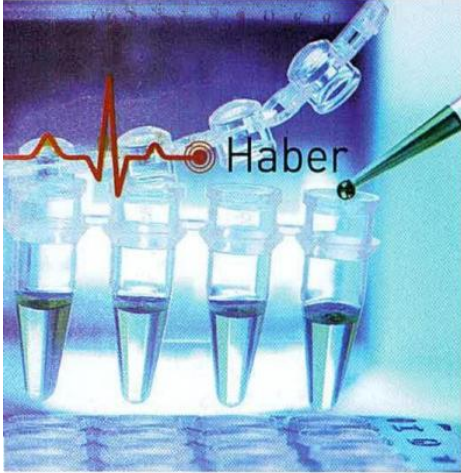
3. "İLERİ TEKNOLOJİNİN PAYI HIZLA ARTMALI"

Dünya teknolojik bir dönüşümden geçiyor. Sanayiden hizmetlere, tarımdan enerjiye işlerin yapılış biçimi yeni teknolojilerin etkisiyle yeniden şekilleniyor. Her geçen gün bilimsel gelişmelerin teknolojik yansımalarını, bu yansımaların da üretim süreçlerinde yarattığı farklılığı izlemek mümkün. Bunun yanı sıra, değişimin odağını giderek daha fazla sürdürülebilirliği etkileyen küresel problemlere çözüm getirmek

oluşturuyor. Son birkaç yılda sürdürülebilirlik meseleleri artık küresel gündemin odağına yerleşti ve tüm ülkelerin problemi haline geldi. 'Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin tanımlanması ile birlikte ülkelerin bu konudaki mutabakatı da ortaya kondu. Türkiye'nin de gerek bu mutabakatın bir tarafı olarak, gerek kendi kalkınma ve iktisat politikası açısından artık yeni şeyler yapması gerekiyor. Sektör içi verimliliği etkileyen en önemli faktörlerden biri teknolojik yenilenme. Bunun gereği olarak Türkiye'nin de sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisinin en önemli bileşeni, teknolojik sıçramayı gerçekleştirerek üretim ve ihracatta ileri teknolojinin payını hızla artırmak olmalı. Teknolojik yenilenme, hem sektör içi verimlilik artışları ile ekonomik büyüme için, hem yeni teknolojilerin etkisiyle gelecek dönüşümle 'Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşabilmek için önem taşıyor.

4. "DÖNÜŞÜMÜN 3 KAYNAĞI"

Türkiye'nin teknolojik önceliklerinin dünyanınkilerle paralel olması gerekiyor. Son yıllarda dünyanın içinden geçtiği teknolojik dönüşüm, temelde üç teknoloji platformundan kaynaklanıyor: Biyoteknoloji, nanoteknoloji ve bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT). Bu yeni teknolojilerin farkı, birden çok sektörü aynı anda dönüştürebilme potansiyeline sahip olmaları. Türkiye'nin de hızlı bir sıçrama için ihtiyacı olan bu. Yeni büyüme stratejisinin en önemli bileşeni bu teknolojik sıçramayı hızlandırmak olmalı. Yeni teknolojilerin transferini hızlandırmak ve ileri teknoloji ihracatı artırmak üzere teknoloji odaklı, seçim yapabilen bir sanayi politikası en önemli ihtiyaç. Bu raporun da amacı bu yeni büyüme

stratejisinin ve teknolojik yenilenme odaklı sanayi politikasının tasarımına katkı sağlamak üzere bir yol haritası sunmak. Rapor, daha önce yayımlanan İlaç Ar-Ge Ekosistemi Yol Haritası Raporu'nu tamamlayıcı nitelikte. Bu kez değer zincirinin sonraki aşamaları olan üretim ve ihracat odak alınmış. İlaç sektörü gerek ileri teknoloji üretim ve ihracatın artışı için taşıdığı potansiyel gerek üç yeni teknoloji için sunduğu fırsat nedeniyle yeni büyüme stratejisinin öne çıkan sektörlerinden olmaya en iyi adaylardan. İlaç sektörü ileri teknoloji bir sektör olarak ihracatta teknolojik sıçrama için önem taşımasının yanı sıra, onu diğer

ileri teknoloji sektörlerden ayıran biyoteknolojinin Türkiye'ye transferi ve yayılması için hızlandırıcı sektör olabilme özelliğine sahip.

5. "KURUMSAL ALTYAPI YENİDEN ELE ALINMALI"

İlaç sektörünün bu potansiyelinden faydalanabilmenin yolu etkin çalışan bir ekosistem tasarımı ve rekabetçi bir yatırım ortamından geçiyor. Teknolojik dönüşüm için hem yerli hem yabancı özel sektör yatırımlarının artışı büyük önem taşıyor. İşte bu nedenle yeni büyüme stratejisi için kurumsal altyapının yeniden ele alınması gerekiyor. Yargı, teşvik, eğitim sistemi gibi reform alanlarında atılacak adımlar ve iktisadi öngörülebirliliğin arttığı istikrarlı bir yatırım ortamı bugün artık daha da önemli. Değer zincirinin farklı aşamalarında yapılacak yatırımlar için yatırım kriterleri ve etki düzeyleri farklılaşmakla birlikte tüm yatırımlar için ortak temel

kriter tutarlılık. Yatırım yapılacak ülkenin öngörülebilir, şeffaf ve tutarlı yasal düzenlemelere sahip olması öncelikli koşulların başında geliyor. Yatay ortam koşullarının yapısal reformlarla iyileştirilmesine ek olarak geçiş hızlandırıcı araç ve somut projelere ihtiyaç var. Teknolojik yenilenmeye odaklı bir büyüme ve kalkınma stratejisi için doğru mekanizmayı çalışır hale getirmek söz konusu olduğunda, yatay ve dikey olarak sınıflandırabileceğimiz ekosistem bileşenleri ortaya çıkıyor. Yatay bileşenler teknoloji odaklı bu mekanizmayı çalıştırmak için gerekli ortam koşulları anlamına geliyor. Yeni teknolojilerle sıçrama yapabilmek için gerekli ortam koşullarını sağlamak gerekiyor. Dikey bileşenler ise sektörler arasında seçici olmayı ve farklılaştırmayı gerektiren, teknolojilerin transferini ve difüzyonunu hızlandırıcı düzenlemeler ve araçlar. ■

6. "HIZLANDIRICI ADIMLARA İHTİYAÇ VAR"

YENİ DÜZENLEMELER Son yıllarda, kamu politikaları ile bu anlamda son derece önemli adımlar atılıyor. Son günlerde ayrıca yatırım ortamını iyileştirmek üzere yeni düzenlemeler uygulamaya kondu. Gerek 10. Kalkınma Planı ve Dönüşüm Programları'nda yer bulması gerek ilaç sanayi hem Biyoteknoloji Stratejisi oluşturulması gerekse Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesi'nin etkin çalışması geleceğe yönelik olumlu bir çerçeve çizen adımlar. Fakat artık yapılması gereken belli bir odak etrafında reform adımlarını önceliklendirmek ve aynı zamanda hızlandırıcı sektörler için ayrıcalıklı adımlar atmak.

YOL HARİTASI İleri teknolojiye geçiş sürecinde kamu programları ile tanımlanan eylemlerin operasyonel hale gelme sürecine katkı vermek de

bu raporun en temel amaçlarından. Eksiklerden ve örnek modellerden yola çıkarak tanımlanan bu yol haritası önceki Ar-Ge Ekosistemi Raporu ile birlikte değer zincirinin tamamını kapsayarak katalizör görevi görmeyi ve mevcut adımları desteklemeyi amaçlıyor ve süreci hızlandırıcı somut adımlar içeriyor.

HIZLANDIRICI SEKTÖR İleri teknolojiye geçiş için üretim ve ihracat ekosisteminde orta ve uzun vadede gerekli iyileştirmeler tamamlanırken bir yandan da ekosistemi işler hale getirecek hızlandırıcı adımlara ihtiyaç var. Bu çalışmada, teknolojik sıçrama için hızlandırıcı sektör olarak konumlandırılacak ilaç sektörünün üretim ve ihracat ekosisteminin kısa ve orta vadede etkinleştirilmesine yönelik hızlandırıcı araçları içeren öncelikli bir yol haritası sunuluyor.